

Journal of Education Studies

Volume 12
Issue 2 October-December 1983

Article 11

April 2023

ปาฐกถา / อภิปราย : สถานภาพและแนวโน้มของการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย

สมหวัง วิทยานุกุล

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

วิทยานุกุล, สมหวัง (2023) "ปาฐกถา / อภิปราย : สถานภาพและแนวโน้มของการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย," *Journal of Education Studies*: Vol. 12: Iss. 2, Article 11.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.12.2.12

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol12/iss2/11>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ปาฐกถา / อภิปราย

สถานภาพและแนวโน้มของการวิจัย ทางการศึกษาในประเทศไทย

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์*

สวัสดีครับท่านคณาจารย์ที่รักและเคารพนิสิตที่รักทั้งหลาย สำหรับเวลา ๑ ชม. เป็นเวลาที่ผมชอบมากที่สุดในการบรรยาย ตอนนี้มีเวลา ๑ ชั่วโมงพอดี จากที่เราฟังคุณหมอจรัส* จะเห็นว่าท่านพูดการวิจัยในแวดวงระดับชาติ ระดับประเทศ ระดับมหาวิทยาลัย ระดับกว้างขวางทั้งเชิงวิชาการและเชิงบริหาร แนวคิดทั้งหลาย เป็นข้อโต้แย้งที่เราต้องเลือกทางเดิน ประเด็นนี้แหละเป็นจุดสำคัญว่า เราจะทำข้อคิดต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาว่าทิศทางการวิจัยของเรานั้นจะไปทางไหนอย่างไร พรุ่งนี้เราจะมาพูดถึงถึงแผนปฏิบัติว่า แนวทางวิธีการ และแผน

ปฏิบัติจะออกมารูปใด เราจะดำเนินโครงการตามแนวนั้นเพื่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ที่ท่านพูดว่าเราชอบคิด ชอบจัด ชอบอะไรต่ออะไรว่าที่จริงเราทำอยู่มาก แต่การทำของเรานั้น อาจจะยังไม่ค่อยเห็นผลชัดเจนเท่าที่ควรเท่านั้นเอง ต่อไปนี่จะเป็นภาพของการวิจัยอีกภาพหนึ่งที่แคบเข้ามาเป็นภาพของการวิจัยทางการศึกษา ถ้าใครเคยอ่านหนังสืองานมหาวิทยาลัยของศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อาชวอำรุง จะพบว่าปัญหาของการวิจัยทางการศึกษาเกิดในสหรัฐอเมริกา โดยพบว่า การวิจัยทางการศึกษาของอเมริกันนั้นไม่มีคุณภาพ และปัญหานี้ก็ยังเป็นอยู่เช่นปัจจุบัน แต่ผมจะไม่เน้น

คำบรรยายเนื่องในการประชุมคณาจารย์บัณฑิตศึกษา ของคณะครุศาสตร์ จุฬา เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๒๖

*ศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย จุฬา ฯ

การวิจัยของอเมริกาที่ไม่มีคุณภาพ ภาพที่เราจะมองเป็นการวิจัยทางการศึกษาของประเทศไทยเป็นสำคัญ ถ้าผมไม่ได้พูดว่าของไทย หมายถึงของไทย ตามที่ตกลงกันไว้แต่ต้น จุดที่สำคัญมองดูปัญหาที่เรามีอยู่ ข้อดีของเรายังมีอยู่ไม่น้อย เพราะเราเอาประสบการณ์ของอเมริกาที่มีอยู่มาวางแผนแก้ปัญหา ประเด็นปัญหาที่ผมจะกล่าวถึง เป็นประเด็น ๓ ประเด็นใหญ่ ๆ ประเด็นแรก เป็นเรื่องที่คุณหมอจรัสพูดว่า ปัญหาการศึกษาของบ้านเมืองเราขณะนี้คืออะไรบ้าง การมีแผนพัฒนาฉบับที่ ๔ ฉบับที่ ๕ และฉบับที่ ๖ และ ๗, ๘, ๙ คำถามคือว่า เราจะมีสักกี่ฉบับ เราถึงจะได้ไม่ต้องไปดูงานที่ต่างประเทศ เช่น เกาหลีใต้ แต่อ้างว่าไปติดตามผลว่า เขาเอาความรู้ของเราไปทำได้ผลแค่ไหน เขาน่าจะมาดูงานที่เรามากกว่า โดยสรุป ในประเด็นแรกที่ผมจะพูดเป็นปัญหาทางการศึกษาที่มีอยู่ และแผนพัฒนาการศึกษาค้นคว้า เป็นทิศทางที่เขาพิจารณากันว่า น่าที่จะต้องวางแผนการศึกษา เพื่อให้แก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ และการวิจัยอาจจะเกี่ยวพันเข้ามาในปัญหาเหล่านี้ด้วย ประเด็นที่ ๒ ที่จะพูดถึง คือเรื่องของการมองปัจจุบัน เพื่อเหลียวดูอนาคตมิใช่เหลียวหลังอดีตก็มีบ้าง แต่สิ่งที่จะพูดต่อไปนี้เป็นสภาพปัจจุบันของการวิจัยทางการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ว่าเรามีจุดอ่อนตรง

ไหน จุดเด่นเรามีตรงไหนบ้าง แล้วประเด็นที่ ๓ คือ เรื่องของแนวโน้มในอนาคตแบบเดียวกับที่คุณหมอจรัสว่า แนวโน้มในอนาคตนั้นทำนายโดยผม ผิดถูกต้องรออีกนาน ท่านทั้งหลายคงลืมแล้วว่า ผมพูดว่า อย่างไรเมื่อถึงตอนนั้นสบายใจที่จะทำนายค่อนข้างมาก ประเด็นความลำบากคือประเด็นที่ ๒ สถานภาพปัจจุบัน เพราะนั่นคือข้อเท็จจริงเป็นอยู่อย่างไรที่จริงเพิกกลับจากสมันระดับชาติ เรื่องการพัฒนาแบบสอบ มีข้อคิดหลายอย่างเกี่ยวกับการสมัน ในแง่ที่ว่า บางทีการสมันใช้เงินแพง ๆ โดยที่ปราศจากความตั้งใจที่จริงจังหวังผล ไม่เพียงแต่เสียเงิน แต่เป็นการทำลายคนที่มีความตั้งใจอันดีด้วยการสอนก็เช่นเดียวกัน เราคงต้องหวังผลให้มากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา

ในประเด็นแรกเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคนั้น ปัญหาที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาการศึกษาของบ้านเราคือ เรื่องงบประมาณการขาดงบประมาณได้รับงบประมาณน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ปัญหาที่ตามมาก็มีอยู่มากมาย เช่น ไม่สามารถปรับปรุงหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการและความก้าวหน้าของวิทยาการเขียนได้เลยในแผนพัฒนาการศึกษาค้นคว้า ฉบับที่ ๖, ๗, ๘ ว่ามีปัญหาล่าช้าพยายามแก้แล้วแต่เราประเมินไม่ถูกจุด เพราะเราไม่ได้ประเมิน

แผนพัฒนาการศึกษาโดยตรง ปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง คือ เรื่องของการปลูกฝังเกี่ยวกับความมั่นคง ขณะนี้เขาต้องการพึ่งการศึกษาค่อนข้างมาก ว่าการศึกษาจะช่วยสร้างในเรื่องความมั่นคง ระเบียบวินัย การที่ทำให้คนในชาติมีระเบียบวินัยในตนเอง มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม เป็นคนมีน้ำใจดี เขาหวังใครไม่ได้กลับมาลงที่การศึกษา อันนี้เป็นจุดที่สำคัญว่ายังเป็นปัญหาอยู่ในแง่การสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวม การมีวินัยในตน เพราะฉะนั้นในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๖ เรื่องของการศึกษาเพื่อการปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมเหล่านี้จะต้องเป็นทิศทางที่สำคัญ ที่ต้องทำให้ได้ ปัญหาอยู่ที่ว่าเรามีความรู้แล้วหรือยังว่าเราจะปลูกฝังจิตสำนึกเหล่านี้ได้อย่างไร สอนและอบรมอย่างไร ให้คนมีวินัยได้อย่างไร เทคนิค Q.C.C. ของญี่ปุ่นกำลังได้รับความสนใจกันมากในเมืองไทย นักการศึกษาได้เอาวิธีการทำนองนี้ไปสอนเพื่อสร้างการทำงานเป็นคณะได้หรือไม่อย่างไร ปัญหาประการที่ ๓ เป็นปัญหาเรื่องของการเห็นแก่สิ่งที่ป็นรูปธรรม ลดคุณค่าเรื่องของจิตใจน้อยลงไป การพัฒนาการศึกษาในแผน ๖ นั้นน่าจะช่วยแก้ไข ทำอย่างไรให้คนในชาติ ลูกศิษย์ของเราเห็นคุณค่าจิตใจเป็นคนที่มีน้ำใจมากกว่าที่จะเห็นแก่เงินทองตำแหน่งต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่

ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก แต่ในแง่ข้อความรู้ในเชิงการวิจัยมีน้อยมากดูเหมือนพูดที่ไรเข้าใจทุกที่แต่ว่าวิธีการปฏิบัติที่ได้ผลเป็นเช่นไรนั้นว่ายังเป็นปัญหาย่อยมาก การวิจัยทางการศึกษาในอนาคตน่าจะเข้ามามีบทบาทในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง ปัญหาประการที่ ๔ คือในอดีตที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศหรือการพัฒนาการศึกษาก็ดี เน้นที่รัฐจะต้องบริการจัดหา จัดให้ทั่วถึง แต่ไม่ได้เน้นการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นทำให้ผู้รับการพัฒนาขึ้นคิดว่า คอย ๆ แล้วกรอ ๆ อย่างนี้ เมื่อได้รับบริการก็รู้สึกพอใจที่หวังว่าการศึกษาน่าจะช่วยสร้างพลเมืองของชาติที่รู้จักพึ่งตนเองเป็นสำคัญ จากการสัมภาษณ์ครั้งนี้เราก็หวังว่าคงจะเห็นช่องทางที่เราทำได้ทันทีโดยไม่ต้องรอเงื่อนไขอย่างโน้นอย่างนี้ ประการที่ ๕ เรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอนนั้นมันเปลี่ยนแปลงไม่ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี แม้หลักสูตรเปลี่ยนไปก็ยังไม่ประสบผลเพราะครูไม่ได้เปลี่ยนแปลง คนที่ถนัดเปลี่ยนแปลงคนอื่นคือครูนั่นเอง คนที่เปลี่ยนแปลงยากมักจะมีความเป็นเพื่อนรักกับสิ่งเก่าติดยึดกับความเคยชิน ความสะดวกสบายต่าง ๆ ถึงแม้หลักสูตรจะเขียนใหม่ก็ตาม เป็นที่น่าเสียใจอย่างยิ่งที่เราเรียกว่า หลักสูตรมัธยมฉบับใหม่เป็นหลักสูตร

เก่าของสหรัฐอเมริกาที่กำลังจะถึงอยู่ขณะนี้ แต่เราเรียกว่าหลักสูตรใหม่ สหรัฐอเมริกากำลังจะเปลี่ยนหลักสูตรมัธยมศึกษาใหม่มาเป็นหลักสูตรเก่าที่เราเลิกไป อันนี้เป็นข้อที่น่าสนใจในความใหม่และเก่า ช่างเป็นเรื่องอนิจจัง บางทีเรียกใหม่มันไม่ใหม่ นี่เป็นปัญหาเรื่องหลักสูตรและการเรียน การสอน เราก็หวังว่า วิทยาการระดับปริญญาโท ปริญญาเอก ทางหลักสูตรและการสอนของเราคงได้ช่วยการศึกษาของประเทศในแง่นี้ได้มากที่สุดเท่าที่ปัญหา

ประการที่ ๖ คือ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยผลิตครูและหน่วยปฏิบัติหลายคนโรคแพ้อำว่า “หน่วยใช้ครู” เรื่องอะไรมาใช้ครูให้ใช้หน่วยปฏิบัติดีกว่า ฝ่ายผลิตก็ผลิตไปฝ่ายใช้ใช้เท่าที่มี ประชุมที่พัทธยาขณะนี้ เขาจะมีวิทยาลัยครูในโรงเรียนมัธยมแล้ว เขาบอกว่าอยากผลิตให้สิ่งที่เขาไม่ต้องการ เขาจะสร้างวิทยาลัยครูในโรงเรียนมัธยมใหญ่ ๆ ซึ่ให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น อย่างธนาคารเขาก็จัดมีโรงเรียนเลย แม้จะเกียรตินิยมอันดับ ๑ ทางการบัญชียังทำงานไม่ได้ เข้าไปต้องไปเข้าหลักสูตรอบรมก่อนอย่างนี้เป็นต้น เป็นตัวอย่างสภาพปัญหาขาดการประสานงานที่ชัดเจน ซึ่งเป็นอย่างมากในขณะนี้ ปัญหา

ประการที่ ๗ คือ การวางแผนยังไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปัญหา คือ ขาดแผนปฏิบัติมี

แผนแม่บทระดับชาติ แต่แผนปฏิบัติการทางการศึกษาของหน่วยปฏิบัติมีน้อยถึงมีก็ยังไม่เป็นแผนที่ขาดคุณภาพ คนที่อยู่ในหน่วยปฏิบัติมีโอกาส มีส่วนร่วมในการทำแผนแม่บทน้อย การทำแผนในบ้านเราเป็นการรวมแผนไม่ใช่ทำแผน เข้าใจว่าในอนาคตคงดีขึ้น ปัญหาที่ ๘ คือ ปัญหาการไม่มีงานทำของบัณฑิต โดยเฉพาะทางสังคมศาสตร์เป็นข้อโต้แย้งกันมาก เป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่จะต้องสร้างงานที่จริงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลต่างหาก แต่ถ้าเรา

มัวถามและโต้แย้งกันอยู่อย่างนี้ประเทศไทยคงไม่มีโอกาสโตขึ้นช่วงชั่ววอด เราไม่มีเวลาที่จะทะเลาะกันอีกแล้ว เราควรเผชิญปัญหาร่วมกัน กล่าวคือการพัฒนาถึงคุณภาพของบัณฑิตกับการมีงานทำ ควรเน้นให้บัณฑิตเป็นนายจ้างตนเอง คนที่เก่งภาษาไทยอย่างเดียวก็ประกอบอาชีพได้ ควรนึกถึงการประกอบอาชีพอิสระมิใช่หนักแต่การเป็นลูกจ้างรัฐบาลหรือเอกชนเท่านั้น การคิดการใหญ่เรื่องอาชีพและการมีงานทำอย่างสม่ำเสมอเป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังแก่เยาวชนของชาติในอนาคต ปัญหาใหญ่ ๆ ทั้ง ๘ ประการ เป็นปัญหาที่เกื้อกันว่าจะใช้เป็นทิศทางในการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๖

ประเด็นที่สองที่จะกล่าวถึงคือ สถานภาพปัจจุบันของการวิจัยทางการศึกษาประเทศไทย การวิจัยทางการศึกษาเมื่อ ๑๕ ปีที่แล้ว

นับเป็นของใหม่มาก คนที่มีบทบาทสำคัญในการวิจัยทางการศึกษามักมาจากนักวิชาการในสาขาอื่น ๆ อย่างเช่น ระยะแรก การวิจัยเป็นไปตามแนวคิดของนักวิชาการชาวเยอรมัน ชาวยุโรป ต่อมาอยู่ในแนวคิดของนักวิชาการอเมริกัน แนวคิดนี้มักมาจากนักฟิสิกส์ เคมี ไม่ใช่มาจากนักการศึกษา เพราะว่านักการศึกษาตอนนั้นไม่รู้จะวิจัยอย่างไร คนที่อยู่ในศาสตร์ที่เข้มแข็งเช่น วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ก็จะนำวิชาการของเขาใช้ในการศึกษา ข้อนี้เป็นจริงในประเทศไทยด้วย ถ้าเรามองย้อนไปนักวิทยาศาสตร์เข้ามามีบทบาททางการวิจัยทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ย้อนไปประมาณปี พ.ศ. ๒๔๗๓ เกิดวิธีวิจัยทางการศึกษา คือ วิธีสำรวจ วิธีการสำรวจ (Survey Research) เกิดขึ้นพร้อมกับวิธีทางสังคมศาสตร์ คือ การศึกษาและสังคมศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน วิธีการวิจัยทางการศึกษาด้วยวิธีสำรวจจึงเป็นวิธีเริ่มต้นจากจุดเริ่มต้นนิยมใช้มาอย่างชือสัตย์โดยตลอด ถ้าไปอ่านวิทยานิพนธ์ทางการศึกษา จะพบว่าเป็นการวิจัยโดยสำรวจ (Survey Research) มากกว่าร้อยละ ๙๐ กันคัวด้วยวิธีสำรวจเป็นวิธีวิจัยทางการศึกษา เป็นวิธีแรกสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในวงการการศึกษา แล้วผลวิจัยที่ได้ก็เป็นประโยชน์ เพราะองค์ความรู้ทางการศึกษาเองตอนนั้นทฤษฎี

อะไรก็ไม่มีต้องมีการสำรวจ เราสำรวจตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๓ มาถึง ๒๕๒๖ ก็ยังสำรวจกันอยู่ ไม่รู้เมื่อไรจะหยุดสำรวจเสียที หรือสำรวจทำไม พอใจแค่สำรวจตรงนั้นสำรวจแล้วปัญหาสาเหตุอยู่ที่ไหนจะแก้อย่างไรจะทำอย่างไร นับเป็นช่องทางพัฒนาการของศาสตร์ประมาณ ๔-๕ ปีที่แล้ว มีแนวคิดการพัฒนาทางการศึกษาในแง่การศึกษาสำคัญมากไป สาขาเดียวคงไปไม่รอด การศึกษาเป็นเสาหนึ่งของสังคมเท่านั้นไม่ใช่เสาเอกด้วย ไม่รู้เสาต้นไหน การศึกษามีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ วิจัยการศึกษา มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ต้องร่วมมือกับศาสตร์อื่น ๆ นักวิจัยการศึกษาเป็นผู้ที่มีบุคลิกเรียบร้อย ถ่อมตน ยอมรับผู้อื่นเสมอ หลังจากได้รับการสั่งสอนจากนักวิทยาศาสตร์ นักอักษรศาสตร์ทั้งหลายต่อมา เกิดปัญหาว่า วิจัยไปมากมายทำไมไม่มีคุณภาพ นำผลวิจัยไปใช้แก้ปัญหาไม่ได้ นักวิจัยการศึกษาจำเป็นต้องให้แสงสว่างใหม่ ครูคนใหม่เป็นนักมนุษยวิทยา เพราะการวิจัยการศึกษาเป็นการแก้ปัญหาของมนุษย์ของสังคม ใครจะรู้ดีที่สุด ปรากฏว่า มีนักวิชาการอยู่ ๒ พวก พวกที่ ๑ คือ นักจิตวิทยาบริสุทธิ์ ไม่ใช่ นักจิตวิทยาการศึกษา พวกนี้เริ่มด้วยวิธีแสวงหาความรู้ที่เข้าถึงความจริง แน่นอน ควบคุมได้อย่างแน่นหนาแก้ไขในสิ่งผิด ต้องด้วยวิธีทดลอง วิธี

ทดลองเข้ามาในวงการศึกษายู่นัก แต่ก็เป็นที่
ปัญหาที่การวิจัยทางการศึกษาเป็นเรื่องของ
มนุษย์ควบคุมไม่ได้เหมือนจิตวิทยาทดลองเกิด
ปัญหาแม้จะควบคุมได้จริง แต่เงื่อนไขที่เกิดขึ้น
มันไม่ได้เป็นอย่างนั้นเลย ตัวแปรที่เกิดแบบ
ครอบครัวยังไม่ได้เกิดเดี่ยว ๆ แสดงว่าคุณครูที่
เป็นนักวิจัยทดลอง ช่วยนักวิจัยการศึกษาไม่ได้
มากนัก เมื่อประมาณ ๔-๕ ปีที่แล้ว สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสนับสนุนให้
นักวิจัยการศึกษาได้พบครูใหม่ เช่น ดอกไม้
ชื่อใหม่ ที่เขียนโดยรัฐมนตรีว่าการทบวง-
มหาวิทยาลัย นายปรีดา พัฒนถาบุตร ตัวอย่าง
คำคมในหนังสือ เช่น ไม่มีสถาบันการศึกษาใด
จะจัดการศึกษาได้มีคุณภาพเกินกว่าคุณภาพ
ของอาจารย์ หรือคนที่มีความสุขเท่านั้นที่จะ
ทำงานใหญ่ได้ สำเร็จและเรียบร้อย สิ่งต่าง ๆ
เหล่านี้น่าสนใจในเชิงพัฒนา ในคำตอบที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษาว่า ทำการวิจัยแล้วไม่ได้
ผล นักวิจัยก็พยายามแสวงหาพบครูคนใหม่ คือ
นักมนุษยวิทยา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติจัดการอบรมใหญ่ บอกว่า
ต้องให้นักมนุษยวิทยาสอนนักวิจัยการศึกษา
รู้จักการสังเกตเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านชุมชน รู้
ความเป็นจริงทดลองไม่เอา เกิดวิธีวิจัย เชิง
ธรรมชาติ ซึ่งเป็นการแสวงหาความรู้ภายใต้
ธรรมชาติ ถ้ามองในแง่วิธีการและพัฒนาการ

การวิจัยการศึกษานั้นมีการปรับตัวเชิงวิธีการ
ค่อนข้างมาก โดยหวังว่าผลการวิจัยทางการ-
ศึกษาจะมีผลกระทบโดยตรงใช้ได้ในการแก้
ปัญหาของประเทศชาติ สถานภาพของการวิจัย
ทางการศึกษาที่ผมอยากจะมองแต่ต้นเป็นประ-
การแรก คือ ศาสตร์ใดก็ตาม ดูว่ามีการ
ผลิตบัณฑิตโดยตรงในศาสตร์นั้นหรือไม่ ใน
อเมริกามีรูปแบบผลิตนักวิจัยการศึกษาโดยตรง
น้อยมาก ผมทายว่า ศาสตราจารย์ ดร.ประชุมสุข
ได้อ่านรายงานการวิจัยในอเมริกาถึงปัญหาของ
อเมริกาข้อนี้ จึงได้มาทำหลักสูตรผลิตนักวิจัย
การศึกษาโดยตรงที่ภาควิชาวิจัยการศึกษาผล-
การศึกษาที่อเมริกาเสนอแนะว่า การวิจัย
การศึกษาที่อเมริกาไม่เจริญ เพราะไม่มีผู้รู้
ผู้เล่น ทางด้านนี้ ไม่มีผู้พัฒนาเทคนิควิธีทาง
ด้านการวิจัย มองแง่สถานภาพ ในขั้นนี้เรา
ค่อนข้างภาคภูมิใจว่า ที่จริงนับว่าเรามี
โปรแกรมผลิตนักวิจัยการศึกษาที่เข้มข้นมาก
ที่คณะครุศาสตร์มีการผลิตนักวิจัยการศึกษา
โดยตรง ที่อื่นเขาให้เรียน ๑-๒ รายวิชาเท่านั้น
สถานภาพในเชิงการผลิตนักวิจัยการศึกษา
โดยตรงอาจมองอีกแง่ในแง่ลบ อาจแสดงว่า
ประเทศนี้การวิจัยการศึกษายังไม่เจริญ เพราะ
ต้องผลิตนักวิจัยโดยตรงซึ่งก็อาจจะถูก ถ้า
เจริญแก่กันหมดแล้วก็ไม่ต้องผลิตโดยตรง
ทุกคนทำวิจัยได้มีคุณภาพ แต่เรามองในแง่

บวกในเชิงสถานภาพของการวิจัยทางการศึกษา การมีหลักสูตรผลิตนักวิจัยโดยตรง เป็นช่องทางให้ศาสตร์การวิจัยทางการศึกษาเข้มแข็ง แต่ว่านักวิจัยทางการศึกษาได้ทำหน้าที่ตามเจตนารมณ์ นั่นคือ วิจัยให้ไว้วิธีวิจัยให้คนอื่นใช้ เป็นประเด็นที่เป็นปัญหา ท่านคงช่วยตอบได้ สถานภาพประการที่ ๒ มองในเชิงสมาคมวิชาชีพ เรามีสมาคมวิชาชีพการวิจัยการศึกษาในประเทศไทย ภาควิชาวิจัยการศึกษาคือ ผู้ริเริ่มอีกเช่นกัน เรามองในแง่ที่ว่า มองในความเป็นศาสตร์ สมาคมวิชาชีพทางด้านนี้เป็นส่วนที่จะปกป้องสิทธิ ผมพักส่งเสริมวิชาชีพทางการวิจัยการศึกษาซึ่งนับว่าเป็นส่วนที่สำคัญ นับเป็นความก้าวหน้าของศาสตร์อันนี้ ประการที่ ๓ เรามีการออกวารสารการวิจัยทางการศึกษาโดยตรง ออกโดยกองวิจัยการศึกษากรมวิชาการ แสดงให้เห็นว่าบ้านเราเห็นความสำคัญของการวิจัยการศึกษาเป็นอย่างมาก มีทั้งสมาคม มีทั้งหลักสูตร การผลิต มีทั้งแ่งวารสารเผยแพร่วิชาความรู้ ข้อค้นพบใหม่ทางการวิจัยการศึกษา ประการที่ ๔ จะเห็นว่า การวิจัยการศึกษาในบ้านเราในรอบ ๑๕ ปี มีความเจริญงอกงามเป็นปึกแผ่นอย่างมาก อาจจากสถาบันอันแรกเรามีสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ สนับสนุนเรื่องการวิจัยทั้งชาติ และส่วนนั้นมีการวิจัยทางการศึกษาเป็นสาขา

หนึ่งในสาขาใหญ่ คือ สาขาปรัชญา มองในแง่ระดับชาติสนับสนุนเรามีหน่วยวิจัยสถาบันของทุกมหาวิทยาลัย หน่วยวิจัยสถาบันของมหาวิทยาลัยเป็นผลการบุกเบิกของ ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้ริเริ่มที่จุฬาฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยได้นำผลการวิจัยสถาบันไปใช้เพื่อการวางแผนจัดอัตรากำลังด้านต่าง ๆ แต่ว่า น่าเสียใจรองอธิการฝ่ายวางแผนบางแห่งไม่เข้าใจ วิจัยสถาบัน คือ อะไร เขาบอกว่า คือ สถาบันวิจัย เขาคงพิมพ์ผิด เข้าใจว่า คือ สถาบันวิจัย สถาบันวิจัยอะไรมาอยู่ฝ่ายวางแผน เขาจึงเอาเจ้าหน้าที่ไปทำอย่างอื่น นี่เป็นเรื่องเศร้า ส่งท้ายปีเก่า ในแง่ความเจริญก้าวหน้า มีโครงสร้างมีหน่วยวิจัย สถาบันของทุกมหาวิทยาลัยมีอัตรากำลัง มีนักวิจัยป้อนข้อมูลเพื่อการวางแผนเพื่อการตัดสินใจให้ ผู้บริหารเป็นข้อที่มองในแง่สถานภาพแล้วเข้มแข็งมั่นคงมาก เรามีศูนย์วิจัย หน่วยวิจัย ของคณะเศรษฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์และวิทยาลัยครู ในแง่หน่วยวิจัยศูนย์วิจัยในสถาบันผลิตครู หรือผลิตวิชาความรู้ทางการศึกษา ยังมีกองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กองวิจัยการศึกษาลำานักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเรา ตั้งงบประมาณแผ่นดินสำหรับการ วิจัยโดยตรงจากสถานภาพต่าง ๆ เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ความ เป็นปึกแผ่นในโครงสร้างพื้นฐาน (Infra

Structure) ของการวิจัยการศึกษาของประเทศไทยเข้มแข็งมาก เรามีทั้งโครงสร้าง มีทั้งหน่วยปฏิบัติ หน่วยเชื่อมประสานงาน หน่วยผลิตนักวิจัยการศึกษาโดยตรง แต่ว่าทั้ง ๔-๕ ประการที่กล่าว ส่งผลให้การวิจัยทางการศึกษานั้นมีคุณภาพขนาดไหน อย่างไร ต่อไปนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษาเป็นสถานภาพในเชิงปริมาณ และคุณภาพ ข้อมูลนี้ได้มาจากผลการวิเคราะห์ของ ดร. สงบ ลักษณะ ซึ่งเป็นอนุกรรมการผู้หนึ่งของคณะกรรมการที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติตั้งขึ้นเพื่อคัดเลือกงานวิจัยทางการศึกษาผลการวิเคราะห์ ได้ตัวชี้สถานภาพที่น่าสนใจคือว่า จำนวนผลงานวิจัยที่ส่งมาให้พิจารณาคัดเลือกเพื่อเสนอในการประชุม *ซิมโปเซียม* ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจัดเป็นประจำในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ มี ๒๗๑ เรื่อง ปรากฏว่าคณะกรรมการคัดเลือกได้ ๒๐๐ เรื่อง เป็นวิทยานิพนธ์ ๑๑๐ เรื่อง หรือร้อยละ ๕๕ เป็นวิจัยทางการศึกษา ทำโดยสถาบัน ๕๘ เรื่องทำโดยบุคคล ๓๒ เรื่อง ในบทความของ ดร. สงบ ที่เขียนลงวารสารการวิจัยการศึกษาชี้ไว้ชัดเจนว่า คณะกรรมการใช้เกณฑ์ที่อ่อนมากในการคัดเลือกถึงได้มา ๒๐๐ เรื่อง คิดดูผลงานวิจัย ๒๗๑ เรื่องใช้เกณฑ์ที่อ่อนมากยังได้เพียง ๒๐๐ อีก ๗๑ เรื่องคงมีคุณภาพอ่อนมาก ๆ เป็นปัญหา

ที่หนึ่ง เมื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่งใช้เกณฑ์ความถูกต้องของวิธีวิจัยให้เข้มข้นขึ้น เพื่อให้ นำผลวิจัยที่ผ่านเกณฑ์เสนอในที่ประชุม *ซิมโปเซียม* ปรากฏว่า มีงานวิจัยที่มีคุณภาพผ่านเกณฑ์จำนวน ๘๘ เรื่อง ถ้าท่านพิจารณาตัวเลขที่คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติว่านโยบายก็คือต้องการให้มีการนำเสนอผลงานวิจัยมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพราะเป็นการจัดประชุมแห่ง *ซิมโปเซียม* ระดับชาติได้งานวิจัยแค่ ๘๘ เรื่อง จาก ๒๗๑ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๓๖ ตัวเลขนี้ได้จากหลักฐาน คือ จำนวนงานวิจัยที่แต่ละท่านคัดส่งมา ก็คงมั่นใจพอสมควร แต่ถ้าพิจารณาจากงานวิจัยทางการศึกษาทั้งหมดคิดร้อยละของงานวิจัยทางการศึกษาก็มีคุณภาพผ่านเกณฑ์คงจะต่ำกว่านี้มาก ถ้าเรามาดูข้อมูลของอเมริกาล่าสุด เขาทำการประเมินคุณภาพการวิจัยของการศึกษาที่ตีพิมพ์ใน สารทั้งหลายที่เราเสียเงินเป็นสมาชิก ผมก็เสียเงินกับเขาด้วย เป็นสมาชิก AERA ปีละ ๗๐ เหรียญสหรัฐ รายงานไว้ว่าได้ประเมินงานวิจัยทางการศึกษาในอเมริกา ๘๒๗ เรื่อง ปรากฏว่าเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพใช้ได้เพียง ๗% เท่านั้น พอแก้ไขปรับปรุงได้มี ๔๑% เขาบอกให้โยนทิ้งหรือเป็นงานวิจัยทางการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพเลย ๕๒% สงสัยเราบริโภคนิสัยจรรยาบรรณผิด ๆ ไปมากมาย ข้อมูลนี้ชี้สถานภาพเชิงคุณภาพของงานวิจัย

ทางการศึกษาในอเมริกาและในสถานภาพในเชิงปริมาณในงานวิจัยทางการศึกษามีอยู่น้อยแล้ว แส่นจะกระจัดกระจาย ถ้าพิจารณาในเชิงวิทยาการอาจเป็นการดี เพราะเป็นการสร้างสรรค์ทำอะไรไม่เหมือนกันเลย มีเอกลักษณ์สมกับมหาวิทยาลัย แต่พอคุณภาพกลับไม่มีคุณภาพ ถ้าย้อนกลับไปพิจารณาผลการวิเคราะห์ลงไปว่า งานวิจัยทางการศึกษา ๒๐๐ เรื่องที่กล่าวเป็นงานวิจัยที่สรุปถึงสถาบันระดับใดบ้าง พบว่า มีการสรุปพาดพิงถึง การศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ใน ๒๐๐ เรื่อง มีจำนวน ๗๔ เรื่อง รองลงมาระดับมัธยม จะเห็นว่า ในอดีตที่ผ่านมาการวิจัยทางการศึกษามันเรามุ่งเน้นในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยประสิทธิภาพของการประถมศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมาแสนจะเศร้าสร้อย มันไม่พัฒนาขึ้นเลย แสดงว่าการวิจัยทางการศึกษาเราทุ่มไปที่การศึกษาระดับประถมค่อนข้างมาก แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นมันไม่ได้เกิดขึ้นในการที่ยกคุณภาพของการศึกษาระดับประถมเท่าไรเลย นับว่าเป็นสิ่งที่น่าคิดมาก ในอันดับท้าย ๆ ที่น้อยมากเลย มีเพียง ๕ เรื่อง คือ การวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสงเคราะห์ การศึกษาพิเศษ เราไม่ค่อยสนใจเรื่องนี้นัก อาจคิดว่าคนดี ๆ อยู่แล้วยังช่วยไม่ได้ ช่วยคนไม่ดี งบประมาณ

ไม่มีอยู่แล้ว ไม่เหมือนอเมริกา ที่งบประมาณการศึกษาพิเศษมากเลย ผมกลับจากวอชิงตันเดือนกรกฎาคม เขากำลังจะเปลี่ยนโฉมหน้า เพราะว่าเขาเองงบประมาณส่วนใหญ่ไปช่วยการศึกษาพิเศษ จนทำให้การศึกษาของเขาไม่ก้าวหน้าเช่นแต่ก่อน ในเมืองไทยเราก็คงจะต้องพิจารณาคำเนิการไปด้วยกันอย่างเป็นสัดส่วนที่เหมาะสม นอกจากงานวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียนก็มีน้อยมาก ในแผนพัฒนาการศึกษาแผน ๖ เราคงต้องหาทางให้มีการวิจัยทางการศึกษาให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะในระดับการศึกษาที่ยังมีคนสนใจน้อย เช่น การศึกษาเด็กพิเศษ หรือเด็กก่อนวัยเรียน เป็นต้น

ผมยังมีข้อมูลอีกส่วนหนึ่งที่แสดงทั้งในแง่ของสถานภาพในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณควบคู่กันไป ซึ่งเป็นการวิจัยของ ดร. พัทยา สายหู ดร. สุภางค์ จันทวานิช และ ดร. อุทุมพร จามรมาน ซึ่งเกี่ยวกับ Research Environment ทางการศึกษาในบ้านเราว่าเป็นอย่างไร บ้าง ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยทางการศึกษาจำนวน ๖๒๘ เรื่อง พบว่า เป็นงานวิจัยทางการศึกษาเกี่ยวข้องกับการวางแผนและกำหนดนโยบาย ๓๓% มากที่สุดเลย รองลงมาเป็นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะจุด เฉพาะเวลา ๒๕% รองลงมาเป็น Content Research วิจัย Content แต่

ละสาขา ๑๕% เป็นการวิจัยเชิงประเมิน ๑๕% เป็น Research about Research เป็นการวิจัยในการวิจัยหรือ Secondary Analysis 4% น้อยมาก แสดงว่าภาพที่ผ่านมการวิจัยการศึกษาในบ้านเรากระจุกกระจาย ยังมีความสนใจน้อยที่จะศึกษาหาความรู้จากงานวิจัยทางการศึกษาที่มีอยู่แล้ว จึงทำให้การวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาในเมืองไทยมีน้อย ทั้งนี้อาจเป็นขั้นพัฒนาการที่เราวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่น่าจะถามคำถามว่า ผลวิจัยที่มีอยู่มากจะพิจารณาวิจัยเพื่อความรู้ ผลวิจัยก็กองอยู่เต็มไปหมด ก็มาถึงจุดอย่างน้อยเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ต้องอ่าน เราจึงนึกคิดว่า น่าจะทำวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยให้มากขึ้น น่าจะได้ความรู้ที่เป็นกลุ่มเป็นก้อนมากขึ้น ประเด็นที่สำคัญก็คือ การวิจัยทางการศึกษาส่วนมากแล้วเป็นวิทยานิพนธ์ มีคนตั้งข้อสังเกตว่า วิทยานิพนธ์นั้น ถ้าสถาบันมีมโนทัศน์ว่า เป็นแบบฝึกหัดฝึกนักวิชาการเท่านั้น ไม่ได้หวังผลอะไรมาก ไม่มีผลกระทบอะไรเท่าไร ทั้งทางวิชาการและทางการแก้ปัญหา แต่ถ้าสถาบันใดก็ตามที่มีความเข้มแข็งความคาดหวังว่า วิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาก็น่าจะเอาไปทำอะไรบ้าง จะต้องมีนโยบาย วิธีการที่ผ่านมาเราก็มีเช่นที่ว่า เราสนับสนุนให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์เป็นโครงการทำวิทยานิพนธ์คณะ โครงการรังสิตของ

ภาควิชาวิจัยการศึกษา โครงการของภาควิชาประถมศึกษา โครงการภาควิชาจิตวิทยา เป็นต้น ถ้าเราต้องการอย่างนี้จริงๆ เราจะต้องมีกลไกที่มีวิธีบริหารจัดการที่แยบยล ผลที่ได้ก็จะไม่ผิดหวัง เราจะเดินไปทางทิศไหนเป็นสิ่งที่เราต้องตัดสินใจ ถ้าเราไม่ตัดสินใจ เราก็เดินไปไม่รู้จะไปไหน มันไม่มีทางบรรลุผล เมื่อพิจารณาผลการวิจัยทางการศึกษาที่ต้องการสรุปพาดพิง พบว่า ผลการวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งสรุปพาดพิงไปยังระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ตรงกับข้อมูลชุดแรกที่เป็นการวิเคราะห์ของ ดร. สงบ ลักษณะ ที่ผมได้กล่าวสรุปไปแล้ว ที่ผ่านมามีคนวิจัยในด้านเด็กก่อนเริ่มเรียนน้อยมาก การวิจัยทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาก็มีน้อย มีเพียง ๑๐% ส่วนใหญ่เน้นงานวิจัยที่มุ่งสรุปพาดพิงในระดับประถมศึกษาและรองลงไปก็คือ ระดับมัธยมศึกษา เมื่อพิจารณาถึงความกว้างขวางของผลการวิจัย พบว่าเป็นการวิจัยระดับชาติ มี ๘% เป็นการวิจัยเฉพาะระดับโรงเรียน สถาบัน ระดับจังหวัดมากที่สุดเลย มีถึง ๓๙ % การวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างในระดับภูมิภาคมี ๘% ค่อนข้างมีน้อย โดยสรุปว่า สถานภาพในเชิงปริมาณของงานวิจัยทางการศึกษานั้น ก็ยังมีน้อยอยู่ดี เมื่อเทียบกับสาขาสังคมศาสตร์อื่น ๆ แต่ในแง่ระเบียบวิธีวิจัย

แล้ว การวิจัยทางการศึกษากว่าหน้กว่าทางสังคมศาสตร์มาก เมื่อพิจารณาถึงเนื้อเรื่องของงานวิจัยทางการศึกษาที่มีอยู่ไม่มากนักยังพบว่ามีความกระจุกกระจายเป็นอย่างมาก สถานภาพในเชิงคุณภาพทางการวิจัยทางการศึกษายังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ อีกสถานภาพหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษา คือ เรื่องการใช้ผลการวิจัยทางการศึกษาเมื่อ ๕ ปีที่แล้วคงพูดได้ว่าในวงการวิจัยการศึกษานั้นมีนักวิจัยกับผู้บริหารนั้นเป็นคู่รักคู่แค้นกัน ผู้บริหารยังไม่เห็นความจำเป็นและความสำคัญของการวิจัยทางการศึกษา เห็นแค่เป็นการวิจัยเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการเท่านั้น ปัจจุบันภาพทรรศณะในการทำงานนี้ดีขึ้นมาก ขณะนี้เกิดภาพใหม่คือ การด้อยคุณภาพการวิจัยทางการศึกษาทำให้ผู้บริหารใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยไม่ถึงใจ ไม่เต็มที่ ทำให้ผู้บริหารเองขณะนี้ไม่ค่อยแน่ใจว่าจะลงทุนดีไหม ยิ่งไปกว่านั้นปัญหาสำคัญก็คือบางทีผลการวิจัยบางเรื่องไม่เข้าถึงสังขารธรรมช้ณะผิดทิศทางเลย ปัญหาอีกแง่หนึ่งในเรื่องการใช้ผลวิจัยทางการศึกษา คือ ยังไม่มี Clearing House ระดับชาติ ที่ให้บริการด้านผลวิจัยทางการศึกษา ถึงมีบ้างก็ยังไม่สมบูรณ์ ในระดับที่น่าพอใจ เรามักไม่รู้ว่าใครวิจัยอะไรไว้ ได้ผลว่าอย่างไร ถ้าต้องการคำตอบจริงก็ต้องเสียเวลา และ เงินทองเป็น

อันมาก ระบบข่าวสารการวิจัยทางการศึกษาเริ่มต้นแล้วที่สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ แต่เรื่องการวิจัยทางการศึกษาก็เป็นเพียงเซลล์เล็ก ๆ เซลล์หนึ่งเท่านั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือว่า จำเป็นต้องมี Clearing House ทางการวิจัยทางการศึกษาโดยตรง เป็นศูนย์รวบรวมและบริกรงานวิจัยทางการศึกษาระดับชาติเป็นแกนกลาง โดยประสานงานกับหน่วยภายในของสถาบัน

หน่วยวิจัยทางการศึกษาต่าง ๆ ในทุกระดับ ทั้งระดับกระทรวงหรือทบวง ระดับกรมระดับกอง ระดับแผนก หรือ อาจต้องมี Clearing House ระดับบุคคลหรือเปล่า สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่เราต้องขบคิดพิจารณากันต่อไป เรื่องของสถานภาพในเชิงการใช้ผลการวิจัยเพื่อตัดสินใจ เมื่อเทียบกับอดีตแสดงแนวโน้มดีขึ้น แต่ยังไม่เป็นที่พอใจ

หัวข้อที่สองที่จะกล่าวถึงก็คือ แนวโน้มของการวิจัยการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งผมใคร่เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง ซึ่งเป็นของ น.ส. ณัฐภา สรรพศรี ได้ทำเป็นวิทยานิพนธ์ระดับครุศาสตรมหาบัณฑิต ทางการวิจัยการศึกษา ผลการวิจัยโดยเทคนิคเดลฟาย ประกอบกับวิธีเชิงปริมาณ แสดงแนวโน้มของการวิจัยทางการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ มีโดยสรุปดังนี้

๑. การวิจัยทางการศึกษานั้นจะมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรมากขึ้น จะเห็นว่าการศึกษหลักสูตรที่ดีจำเป็นต้องอาศัยผลการวิจัยเป็นอย่างมาก

๒. งานวิจัยทางการศึกษาจะแทรกในแต่ละหน่วยงาน ผู้บริหารหน่วยงานจะเห็นความสำคัญของการวิจัยทางการศึกษาจนจัดให้มีหน่วยงานภายในรับผิดชอบในการวิจัยทางการศึกษา และ บริการงานวิจัย คณะครุศาสตร์ก็มีศูนย์บริการงานวิจัยหรือในวิทยาลัยครูก็มีศูนย์วิจัยเช่นกัน

๓. จะมีศูนย์ Clearing house เกิดขึ้น แนวโน้มนี้น่าเป็นจริง เพราะผมไปสัมภาษณ์ พัทยามา ๓ ครั้ง แนวคิดเรื่อง สภาการทดสอบแห่งชาติทุกคนกำลังเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นเพียงแค่ว่าจะเป็นในรูปแบบไหน จะเป็นรัฐวิสาหกิจ หรือในแบบราชการ หลายคนเป็นห่วงว่า สภาการทดสอบแห่งชาติ ถ้าเป็นแบบราชการจะทำงานไม่ได้ประสิทธิภาพ เพราะมีกฎระเบียบ ข้อจำกัดเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานวิชาการเชิงธุรกิจอยู่มาก อาจจะต้องเป็นรัฐวิสาหกิจที่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทุกฝ่ายของราชการ อาจจะเป็นรัฐวิสาหกิจลงทุนร่วมระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับทบวงมหาวิทยาลัย อะไรทำนองนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยเองก็ยังไม่มีความมั่นใจว่าที่จริงน่าจะหาทางดำเนินการแบบ ETS ของอเมริกา

๔. การวิจัยทางการศึกษาจะทำเป็นกลุ่มมากกว่าทำเดี่ยวแบบปัจจุบัน อันนี้ควรจะเป็นแนวโน้มที่เป็นจริง เพราะว่า ถ้าเราหวังผลการวิจัยทางการศึกษาในการแก้ปัญหาสังคม ควรจะต้องเป็นการวิจัยแบบสหสาขาวิชาแล้วไม่ใช่สหสาขาวิชากับทางข้างนอก ผมว่าจุดเริ่มต้นนั้นต้องสหสาขาวิชาภายในการศึกษาหรือครุศาสตร์ ภายในการศึกษาเองเสียก่อน จุดตรงนี้เราจะเริ่มเมื่อไร เริ่มอย่างไร ถ้าเรายังสหข้างในยังไม่ได้ จะไปสหข้างนอกมีการแตะจะ “เรียบริ้ย” แบบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เสียเงินเปล่า แล้วทุกคนก็มีความทุกข์ทรมาน

๕. จะมีการอบรมสัมมนา ระหว่างกลุ่มผู้ใช้กับกลุ่มผู้ผลิตงานวิจัยมากขึ้น อันนี้ก็เห็นทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหาว่า เขาต้องการอะไร ผู้ใช้ผู้ผลิตมาอยู่ด้วยกัน ปรีक्षाหารือกันซะ เพราะฉะนั้น งานวิจัยนั้นมันก็จะทำให้ออกมาแล้วพอใจทั้งผู้ใช้และผู้ผลิต

๖. นักการวิจัยการศึกษานั้นจะมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตนมากขึ้น ๆ ขณะนี้ค่อนข้างจะเป็นปัญหายุ่งยากครออยู่เรื่อย คือมีปัญหาของการวิจัยการศึกษา มีอะไรต่อมิอะไร เราไม่ค่อยทำการวิจัยในวิธีการวิจัย เรามักไปทำวิจัยเหมือนกับคนที่ไม่ได้เรียนวิจัยโดยตรง ทำให้ผลวิจัยได้รับการยอมรับน้อย ก่อให้เกิดปัญหาที่นักวิจัยการศึกษาขาดความภาคภูมิใจกับวิชาชีพของตน

๗. จะเน้นการผลิตนักวิจัย เฉพาะในบัณฑิตศึกษาเท่านั้น แนวโน้มนี้คงจะเป็นต่อไปในปัจจุบันก็เป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว

๘. ในการศึกษาาระดับปริญญาโททางการศึกษา จะจัดการเรียนการสอน การวิจัยเป็นวิชาสัมพันธ์ร่วมของทุกสาขา อันนี้เกิดขึ้นในทุกแห่ง ยกเว้นทางจิตวิทยาค่อนข้างจะไม่พอใจวิธีวิจัยทางการศึกษา บอกว่าต้องมีวิจัยทางจิตวิทยาโดยตรง

๙. แนวโน้มเกี่ยวกับพิจารณาความดีความชอบในสถาบันการศึกษา จะมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการวิจัยทางการศึกษา ผลการวิจัยทางการศึกษา และประสิทธิภาพทางการสอนมากขึ้น แนวโน้มนี้หายไ้ว ๒ ปีแล้วขณะนี้เกิดแล้วแค่เฉพาะอาจารย์ใหม่ ทบวงมหาวิทยาลัยมีระเบียบออกมานับหนึ่ง สำหรับอาจารย์ใหม่จะได้รับการพิจารณาให้เลื่อน ๓ ชั้น ๕ ชั้น ได้ ถ้ามีผลงานด้านการสอนดีเด่นสอนอย่างมีประสิทธิภาพและมีการรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งในการพิจารณาประสิทธิภาพการสอนจะพิจารณาประเมินจากรายงานผลการสอนหรือรายงานผลการวิจัยทางการศึกษาในวิชาที่สอนนั้นมีแนวโน้มที่เป็นจริงอย่างรวดเร็วก็เพราะความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยเฉพาะอาจารย์จากคณะครุศาสตร์ที่เป็นผู้เสนอแนวคิดนี้และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง

๑๐. เป็นเรื่องของเทคนิค เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ จะใช้หลายวิธี สอบทาน (Validate) ซึ่งกันและกันไม่ใช่ว่าสำรวจโดยใช้แบบถามอย่างเดียว วิธีสำรวจทำได้หลายวิธี การใช้แบบถามอย่างเดียวในการเก็บข้อมูลนั้นแน่ใจหรือว่าได้สังจธรรมได้ข้อจริงมิใช่ข้อเท็จ นักวิจัยการศึกษาจะถามคำถามแบบนี้มากขึ้น

๑๑. นักวิจัยการศึกษาจะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ต่อกัน ยอมรับข้อติชมของกันและกันมากขึ้น มีการวิจัยในเทคนิคการวิจัยใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น อันนี้ก็น่าจะเกิดแต่คงเกิดไม่ได้ง่าย ๆ

๑๒. การวิจัยทางการศึกษาจะเน้นเรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาสังคมมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา

ในอีกแง่มุมหนึ่งที่วิเคราะห์เจาะลึกลงไปถึงแนวโน้มของเทคนิคการวิจัยทางการศึกษาใหม่ ๆ ผมคาดคะเนว่า เทคนิคต่อไปนี้จะมีบทบาทอย่างมากในการวิจัยทางการศึกษาในอนาคต แนวโน้มเชิงเทคนิคแรกได้แก่เทคนิคเดลฟายและ EFR หรือ Ethnographic Futures Research ซึ่งเป็นเทคนิคการวิจัยเรื่องในอนาคต ขณะนี้ก็เริ่มมีบทบาท นอกจากนั้นยังมีเทคนิควิธี Ethnographic Futures Research รวมกับเทคนิคเดลฟายกลายเป็น EDFR หรือ

Ethnographic Delphi Futures Reseach Techniques วิธีการนี้จะมีการทดลองใช้ในการวิจัยทางการศึกษามากขึ้นแน่นอน เพราะว่าเรื่องของการวางแผน ในอดีตเป็นการวางแผนแบบปริมาณ นั่นคือ ดูว่ารับเท่าไร อย่างไร แล้วก็ให้ผู้บริหาร ผู้วางแผนมานั่งคิดเอาว่าจะไปอย่างไร เทคนิคเหล่านี้ช่วยให้ผ่นอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ผ่นให้ใกล้เคียงความเป็นจริง เป็นวิธีที่ได้เปรียบเชิงปริมาณในแง่ที่ว่า การวางแผนเชิงปริมาณเป็นการดูแนวโน้มในอดีตที่ผ่านมา ถ้าสภาพการณ์เปลี่ยนไป การวิเคราะห์แนวโน้มเชิงปริมาณจะใช้ไม่ได้ วิธีที่ดีที่สุดในการวางแผนการศึกษาควรได้จากผลวิจัย โดยวิธีเชิงปริมาณ และวิธี EDFR

แนวโน้มเชิงเทคนิควิธีวิจัยประการที่สอง คือ เรื่อง Meta Evaluation and Meta Analysis และหรือ secondary analysis การวิจัยเกี่ยวกับงานวิจัยที่มีอยู่ เป็นการนำวิธี content analysis มาประยุกต์ในเชิงปริมาณ แล้ววิเคราะห์ผลวิจัยหลายเรื่องเข้าด้วยกัน ในอนาคตเทคนิคการวิจัยแบบนี้จะเป็นประโยชน์มาก ได้ข้อความรู้ที่เป็นปึกแผ่น นำผลไปใช้ได้เต็มที่

แนวโน้มเชิงเทคนิคการวิจัยประการที่ ๓ คือ เทคนิคการวิจัยสถาบันและเทคนิคการวิจัยดำเนินงาน (OR) จะมีบทบาทสำคัญในการทำ

นโยบายและการปรับปรุงการบริหารงานของสถาบันการศึกษามากขึ้น

แนวโน้มเชิงเทคนิคประการที่ ๕ คือ กลุ่มสร้างคุณภาพงาน (QC) เป็นเทคนิคการควบคุมคุณภาพ ส่งเสริมประสิทธิภาพของงาน กำลังฮือฮากันมากขณะนี้ ผมคิดว่าเทคนิคนี้ น่าจะเป็นสิ่งที่ เป็นแนวโน้มอย่างหนึ่งของวิจัยทางการศึกษาในแง่ของการเรียนการสอนการปฏิบัติการปลูกฝัง เรื่อง การทำงานเป็นคณะ หรือ ส่วนรวม

แนวโน้มเชิงเทคนิคประการที่ ๕ คือ เทคนิคการประเมินโครงการ การประเมินตนเองของหน่วยงานของสถาบันเพื่อการพัฒนา และบุคคลในองค์กร จะเข้ามามีบทบาทในการวิจัยทางการศึกษา บางท่านเรียกว่าเป็นการวิจัยเชิงประเมิน ซึ่งขณะนี้ยังมีน้อย

ในทรรศนะของผม เทคนิควิธีเหล่านี้จะเป็นแนวโน้มของเทคนิคที่จะมีบทบาทอย่างมากในการวิจัยทางการศึกษา เป็นเทคนิควิธีการช่วยเพื่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และช่วยในการแสวงหาความรู้ในขณะเดียวกัน อันเป็นการพัฒนาทั้งคนงานและความรู้ทางการศึกษา

ส่วนทิศทางว่าควรวิจัยเรื่องอะไรกันบ้าง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีการประชุมกันและได้กำหนดทิศทางในแง่ของการวิจัยทางการศึกษา และการวิจัยทาง

สังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้ทิศทางแรกที่น่าสนใจมาก ทำกันมานาน แต่ไม่ค่อยจริงจังและยังไม่ประสบความสำเร็จ ก็คือเรื่องของปรัชญาและแนวนโยบายทางการศึกษา ถึงแม้เราจะใช้ข้อมูลจากการสัมมนา ใช้นโยบายพรรคการเมือง ใช้หลักการและเหตุผล ใช้แนวพุทธปรัชญามาประยุกต์ แต่ความก้าวหน้าในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ยังเป็นที่ต้องการอยู่มาก

เรื่องที่สองคือเรื่อง คุณธรรม จริยธรรมทางการศึกษา การวิจัยทางการศึกษาอาจจะต้องช่วยตอบปัญหาในแง่ที่ว่า เราจะปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เยาวชนของเราได้อย่างไร ทำอย่างไรจึงจะทำให้เยาวชนมีคุณธรรมเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อครอบครัว เป็นมนุษยชนซึ่งกันและกัน มีจิตสำนึกที่รับผิดชอบ ต่อชาติบ้านเมือง ถ้าการศึกษาไม่สามารถจะทำให้สิ่งเหล่านี้ได้ละก็ ให้ยืมเงินกู้เงินจากต่างประเทศเท่าไรก็ตาม เรามีแต่จะล้มละลายเหมือนบางประเทศแน่นอน ถ้ารัฐบาลจริงจังในการแก้ปัญหาของชาติต้องลงทุนทางการศึกษาให้มากกว่านี้ เพื่อคุณภาพของประชากร

เรื่องที่สาม ก็คงจะเป็นเรื่องที่ยังคงดำเนินต่อไป เพราะยังเป็นปัญหาอยู่ในขณะนี้ คือ เรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา เราคงจะต้องมาทำความเข้าใจให้กระจ่าง เสมอภาค

หมายความว่า อย่างไร คนก็แตกต่างกันก็ควรจะได้รับสิ่งที่แตกต่างกัน อะไรเรียกว่า เสมอภาค ผมคิดว่าในเชิงมโนทัศน์ ยังไม่ค่อยกระจ่างแจ้ง เราพยายามตอบสนองให้คนทุกคนเรียนระดับอุดมศึกษา มีทั้งมหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยปิด มหาวิทยาลัยถึงปิดก็เปิดเพื่อให้เรียนกันทุกคน ขณะนี้มีท่าว่ากำลังเสนอจะเปิดมหาวิทยาลัยใหม่ ๑๕ แห่ง เปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร คราวนี้จะมีการพิจารณากัน ผมว่าอะไรกันเราจะไปไหน เรากำลังเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่คำถามแบบนี้คงจะต้องถามตัวเอง

เรื่องที่ ๔ ก็คือเรื่องของ การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน เพราะว่าถ้าเด็กในวัยนั้นไม่มีคุณภาพเสียแล้วละก็ การที่เด็กจะมาเข้าโรงเรียน โรงเรียนก็ช่วยอะไรไม่ได้ เพราะการศึกษาไม่ได้แก้ไขเด็กป่วยทางกายภาพ ดังนั้นเด็กก่อนวัยเรียนจำเป็นต้องได้รับความสนใจเป็นพิเศษ

เรื่องที่ ๕ ก็คือ เรื่องของปัจจัย หรือประสิทธิภาพ ปัจจัยทางการศึกษาทั้งหลายว่าควรจะเป็นอย่างไร แล้วก็ควรจะจัดการศึกษาอย่างไร โดยเฉพาะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ คำถามเหล่านี้ล้วนเป็นคำถามที่ยังไม่มีคำตอบทั้งสิ้น การวิจัยทางการศึกษาจะต้องเข้ามามีบทบาทเพื่อให้คำตอบที่ถูกต้องเป็นสัจธรรม

เรื่องที่ ๖ ก็คือเรื่องของการศึกษากับการพัฒนา เป็นผลการประชุมที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยโครงการวิจัยพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา โครงการนี้มีเงินสนับสนุนกันกว่าผลการวิจัยในขั้นนี้ต้องการแสดงถึงผลกระทบของการศึกษาต่อการพัฒนาประเทศอย่างจริงจัง

เรื่องสุดท้าย ในแง่ของมหาวิทยาลัย ผมคิดว่าการวิจัยการศึกษานั้นควรจะต้องก้าวไปในจุดการวิจัยเพื่อให้ได้เทคนิควิจัยใหม่ ๆ นั่นคือ เป็นการวิจัยพื้นฐานหรือการวิจัยบริสุทธิ์ ผมคิดว่าเราจะวิจัยประยุกต์อย่างเดียวคงจะไม่ใช่น้ำที่หลักของเรา การวิจัยประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาของประเทศชาติแต่เพียงอย่างเดียวมันเป็นหน้าที่ของสถาบันวิจัย แต่ว่าในแง่ของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในแง่ของบัณฑิตศึกษานั้น หน้าที่ภารกิจที่สำคัญก็คือการวิจัยเพื่อขยายพรมแดนของความรู้และวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์การสอนเพื่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ในขณะเดียวกันเป็นแบบฝึกหัดเพื่อปลูกฝังความเป็นนักวิจัย ความเป็นผู้มีปัญญาชนไปด้วย แล้วผมยังคิดว่า ถ้ามีการดูแลเอาใจใส่ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตการให้ทำวิจัยเป็นวิธีสอนที่ดีที่สุด ไม่มีวิธีสอนใดดีเท่ากับให้ทำวิจัยอันยังผลให้นิสิตเป็นคนมีระบบ รู้จักคิด รู้จักถามคำถาม วิเคราะห์วิจารณ์ ที่

สำคัญยิ่งก็คือ หาทางแก้ปัญหา แล้วดำเนินการแก้ปัญหาเป็นกระบวนการครบวงจร ว่าที่จริงมันคล้ายๆ Q.C. นั่นแหละ เพียงแต่ว่า กระบวนการการเรียนการสอน การทำวิจัยของเรา มันมีคุณภาพในระดับที่เราพอใจหรือเปล่า ถ้ามันยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร เราจะแก้ไขอย่างไร แต่ถ้าเราแก้ไขให้ทั้งอาจารย์ และนิสิตนั้นมีความสุขในการทำวิจัยได้ละก็ การวิจัยการศึกษานั้นเป็นวิธีสอนที่ดีที่สุดน่าจะเสียดย่างยิ่งเลย กระทั่งวงการคลังเขาไม่ถือว่าการให้คำปรึกษานิสิตทำวิทยานิพนธ์เป็นการสอนนั้นมันก็เป็นเรื่องเศร้าของวงการในแง่ของการบริหาร ซึ่งก็เป็นเรื่องแปลกและคงจะต้องหาทางปรับปรุงแก้ไขกันต่อไป

โดยสรุป ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการศึกษาและสถานภาพและแนวโน้มของการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย มีดังนี้

๑. ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๕

- ๑.๑ ขาดงบประมาณทางการศึกษาระยะที่ ๕ งบประมาณที่ได้รับจริงต่ำกว่าแผนที่คาดคะเนไว้
- ๑.๒ การปลูกฝังเกี่ยวกับความมั่นคงการทำงานเป็นคณะ ความมีระเบียบวินัย และความสำนึกต่อประโยชน์ส่วนร่วมยังไม่บรรลุผลเป็นที่น่าพอใจ

๑.๓ การรับค่านิยมและวัฒนธรรม
ต่างชาติ ที่เห็นความสำคัญ
ของวัตถุมากกว่าจิตใจ การ
สอนมุ่งสอนหนังสือมากกว่า
สอนให้เป็นคนดี และสร้าง
เงื่อนไขการแข่งขันที่ไม่รับ
ประกันว่าเป็นการแข่งขันที่
ยุติธรรมมากกว่าสอนอบรม
ปลูกฝังให้เป็นคนที่มีจิตใจ
เมตตา กรุณา ช่วยเหลือ อ่อน-
โยน มีสุนทรียะรักความดี
ความงาม

๑.๔ การพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมา
เน้นการพัฒนาให้พึ่งตนเอง
น้อยไป ไปเน้นเรื่องบริการ
ของรัฐมากเกินไป ยิ่งไปกว่า
นั้น การพัฒนาการศึกษาเน้น
ศูนย์รวมอยู่ที่ส่วนกลางมาก
เกินไป

๑.๕ หลักสูตรและกระบวนการเรียน
การสอนไม่ทันกับการเปลี่ยน-
แปลงของวิทยาการและสังคม

๑.๖ ขาดการประสานงานระหว่าง
หน่วยผลิตกับหน่วยปฏิบัติ

๑.๗ ขาดแผนที่มีคุณภาพ ขาดแผน
ปฏิบัติและขาดการประเมิน

แผนที่พิจารณาทั้งเชิงปริมาณ
และเชิงคุณภาพ

๑.๘ ปัญหาการว่างงานของบัณฑิต
จำนวน และคุณภาพ ของ
บัณฑิตในบางสาขาไม่สอดคล้อง
กับความต้องการของงาน

๒. สถานภาพปัจจุบันของการวิจัยทาง
การศึกษาในประเทศไทย

๒.๑ มีหลักสูตรผลิตนักวิจัยการ-
ศึกษาโดยตรงในระดับบัณฑิต
ศึกษา และในระดับปริญญา
ตรี มีการเรียนการสอน
เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยใน
ศึกษาศาสตร์

๒.๒ มีสมาคมวิชาชีพคุ้มครอง
นักวิจัยการศึกษา เช่น
สมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่ง
ประเทศไทย เป็นต้น

๒.๓ มีศัพท์เฉพาะศาสตร์ในทาง
การวิจัยทางการศึกษา

๒.๔ มีการออกวารสารการวิจัย
การศึกษาโดยตรง เช่น
วารสารวิจัยทางการศึกษาของ
กองวิจัยทางการศึกษา กรม
วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
 เป็นต้น

๒.๕ มีหน่วยงานวิจัยทางการศึกษา
มากมาย คือ

๒.๕.๑ สำนักงานคณะกรรมการ -
การวิจัยแห่งชาติ

๒.๕.๒ หน่วยวิจัยสถาบันทุก
มหาวิทยาลัย และ
ของทบวงมหาวิทยาลัย

๒.๕.๓ ศูนย์วิจัย และหน่วย
วิจัยทางสถาบันครู-
ศึกษา

๒.๕.๔ กองวิจัยทางการศึกษา
กรมวิชาการ กระทรวง
ศึกษาธิการ

๒.๕.๕ การวิจัยทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการ-
การการศึกษาแห่งชาติ

๒.๖ มีงบประมาณแผ่นดินสำหรับ
การวิจัยทางการศึกษาโดยตรง

๒.๗ ยังมีการวิจัยทางการศึกษาใน
ปริมาณน้อย เมื่อเทียบ
การวิจัยในด้านอื่น ๆ ยิ่งไป
กว่านั้น เป็นงานวิจัยทาง
การศึกษาที่มีความกระจัด
กระจายและมีลักษณะเฉพาะ
มาก ในปริมาณงานวิจัยทาง
การศึกษาที่มีน้อย และ

กระจัดกระจายนั้น ส่วนใหญ่
เป็นงานวิจัยทางการศึกษาที่
มุ่งสรุปพาตพิงไปยังการศึกษา
ในระดับประถมศึกษา รอง
ลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา

๒.๘ ในเชิงคุณภาพของงานวิจัย
ทางการศึกษานั้น มีคุณภาพ
ยังไม่อยู่ในระดับเป็นที่พอใจ
ยังมีปัญหาพื้นฐาน เช่น ใช้
ระเบียบวิธีไม่ถูกต้อง เครื่อง
มือไม่มีคุณภาพเพียงพอเก็บ
ข้อมูลเชิงความคิดเห็นเท่านั้น
การวิเคราะห์ยังไม่เหมาะสม
เป็นต้น

๒.๙ ยังมีการใช้ผลวิจัยทางการ
ศึกษาประกอบการตัดสินใจ
ยังไม่อยู่ในระดับที่พอใจ แม้
แสดงแนวโน้มที่ดีขึ้นก็ตาม

๓. แนวโน้มของการวิจัยทางการศึกษา
ในประเทศไทย

๓.๑ แนวโน้มทั่วไป ซึ่งเป็นผล
วิจัยของ ญัฐภา สรรพศรี

๓.๑.๑ การวิจัยทางการศึกษา
จะมีบทบาทเพื่อการ
พัฒนาหลักสูตรมาก
ขึ้น

- ๓.๑.๒ งานวิจัยทางการศึกษา
จะแทรกอยู่ในแต่ละ
หน่วยงานทางการ
ศึกษา เพื่อพัฒนางาน
ของหน่วย
- ๓.๑.๓ จะมีศูนย์ที่ทำหน้าที่
รวบรวมข่าวสาร และ
เผยแพร่งานวิจัยทาง
การศึกษา เพื่อ
ประโยชน์และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ผล
การวิจัย
- ๓.๑.๔ จะมีการพัฒนาวิจัย
ทางการศึกษา เป็น
กลุ่มซึ่งประกอบด้วย
ผู้เชี่ยวชาญทางการ
ศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
จากสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง นั่นคือการวิจัย
ทางการศึกษาจะมี
ลักษณะเป็นการวิจัย
แบบสหสาขาวิชามาก
ขึ้น
- ๓.๑.๕ จะมีการอบรมสัมมนา
เกี่ยวกับงานวิจัยทาง
- การศึกษา คือ ในกลุ่ม
ผู้ใช้ผลวิจัยและกลุ่ม
ผู้วิจัยมากขึ้น
- ๓.๑.๖ นักวิจัยทางการศึกษา
จะภูมิใจในวิชาชีพ
ของตนมากขึ้น
- ๓.๑.๗ จะเน้นผลิตนักวิจัยทาง
การศึกษาเฉพาะใน
ระดับบัณฑิตศึกษา
เหล่านี้
- ๓.๑.๘ ในการศึกษาระดับ
ปริญญาโททางการ-
ศึกษาจะจัดการเรียน
การสอน การวิจัย
ทางการศึกษาเป็น
วิชาสัมพัทธ์ร่วมของ
ทุกสาขา
- ๓.๑.๙ การพิจารณาความดี
ความชอบ และการ
เลื่อนตำแหน่งทาง
วิชาการของอาจารย์
ระดับอุดมศึกษา จะ
พิจารณาจากผลงาน
วิจัยและประสิทธิภาพ
จากการสอนเป็นสำคัญ

- ๓.๑.๑๐ จะใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลหลายวิธีประกอบกันในการวิจัยทางการศึกษาในอนาคต
- ๓.๑.๑๑ นักวิจัยทางการศึกษาจะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านการวิจัย ทำให้มีการพัฒนาเทคนิคการวิจัยใหม่ ๆ และมีการพัฒนาเครื่องมือวิจัยมาตรฐานมากขึ้น
- ๓.๑.๑๒ จะมีการประยุกต์ใช้ผลวิจัยทางการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษามากขึ้น
- ๓.๒ แนวโน้มเชิงเทคนิควิธีใหม่ที่จะเข้ามามีบทบาทในการวิจัยทางการศึกษาในอนาคต
- ๓.๒.๑ เทคนิคเดลฟาย, EFR และ EDFR
- ๓.๒.๒ meta evaluation meta analysis and secondary analysis
- ๓.๒.๓ Operations Research and Institutional Research
- ๓.๒.๔ QCC
- ๓.๒.๕ เทคนิคการประเมินโครงการ
- ๓.๓ แนวโน้มในเชิงเรื่องที่ควรแก่การวิจัย
- ๓.๓.๑ ปรัชญาและนโยบายทางการศึกษา
- ๓.๓.๒ คุณธรรมและจริยธรรมทางการศึกษา
- ๓.๓.๓ ความเสมอภาคทางการศึกษา
- ๓.๓.๔ การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
- ๓.๓.๕ ประสิทธิภาพทางวิจัยทางการศึกษา
- ๓.๓.๖ การศึกษากับการพัฒนาประเทศ
- ๓.๓.๗ การใช้ QCC ในการเรียนการสอน
- ปรากฏว่าเวลาหมดตามสัญญาพอดี คงจะต้องยุติด้วยเวลาเพียงเท่านั้น ขอขอบคุณทุกท่าน ที่ให้กำลังใจด้วยการฟังอย่างตั้งใจตลอดการบรรยายหนึ่งชั่วโมงนี้ ขอขอบคุณครับ